

УДК 811.111'01'366.52

Н. В. Садовник-Чучвага,
асистент, магістр

(Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)

РЕКОНСТРУКЦІЯ КОНЦЕПТОСФЕРИ ЧОЛОВІЧОГО РОДУ ЕПІЧНОГО ФЕНТЕЗІ

У статті досліджуються номінативні одиниці, які вербалізують концепт чоловічого роду міфологічної концептуальної картини світу в міфопоетичних текстах на прикладі сучасного британського епічного фентезі. Матеріалом дослідження слугують іменники на позначення осіб, марковані концептуальною ознакою чоловічого роду. Виділені номінації інтерпретуються в контексті міфологічної картини світу та характерних ознак епічного фентезі.

Показовою віхою зміни парадигми гуманітарного знання є стрімкий розвиток когнітології та її самостійного відгалуження – когнітивної лінгвістики, яка зародилася в зарубіжному мовознавстві (Р. Джекендофф, М. Джонсон, Дж. Лакофф, Р. Лангакер, Дж. Міллер, Ч. Філлмор, У. Чейф). У сучасному вітчизняному та російському мовознавстві лінгвокогнітологія представлена роботами таких вчених, як В. З. Дем'янков, С. А. Жаботинська, О. С. Кубрякова, В. А. Маслова, О. О. Селіванова та ін. Дослідження когнітологів спрямовані на експлікацію концептів, що складають концептуальну систему (концептуальну картину світу), в якій зберігається знання, досвід результатів людської діяльності і процесів пізнання світу. Концепти, виступаючи одиницями етнокультурної інформації, віддзеркалюють світ національного світосприймання предметів і понять засобами певної мови [1: 3].

Концепти, матеріалізовані у вигляді номінативних одиниць, включаються в комунікацію та відбиваються в національній мовній картині світу. Номінативний акт виявляється результатом поетапного переходу від сенсорної перцепції до закріплення значення за знаком за такою схемою: *дійсність (ситуація) → інваріантні образи → більш абстрактні поняття (концепти) → словесно-знакова символізація*. Об'єктивація концепту відбувається двома шляхами: за допомогою прямої номінації та різних форм непрямої номінації. Засоби непрямої номінації образні та асоціативні за своєю природою. Вони національно-культурно обумовлені, оскільки відображають особливості концептуалізації світу окремим народом, а отже, різні в різних мовних картинах світу [2: 9].

Концептуальна картина світу розглядається як *міфологічна картина світу* у випадку, якщо її фокусом є сукупність *міфологем*, які становлять найдавніші підсвідомі уявлення про світ. Осмислення проблеми семантики одиниць вторинної номінації з позицій когнітивної лінгвістики зумовило актуальність звернення до аналізу лінгвокогнітивних механізмів виникнення образності мовних одиниць, які втілюють базові концепти міфологічної картини світу [2: 11]. Міфологічна концептуальна картина світу є концептуальною базою для створення *концептуальної картини умовного світу* в сучасних британських творах жанру фентезі. Питання, пов'язані з мовленнєвою діяльністю в контексті міфологічної картини світу, вимагають окремої уваги. *Актуальність* нашого дослідження визначається необхідністю комплексного вивчення зв'язків між фрагментом картини світу та його відображенням у мовній картині світу на різних рівнях структури.

Концептом, представленим практично в будь-якій культурі та відображеним її культурно-мовними одиницями, є концепт роду. Слід розрізняти мовну категорію роду як систему поділу лексичних одиниць на чоловічий, жіночий та середній роди за сукупністю певних лексичних та граматичних ознак та позамовну категорію гендеру як систему соціальних ролей та очікувань певної статі. Ми пропонуємо системний опис одиниць мови, у семантиці яких виокремлюється компонент "*стать*" (у цьому дослідженні – *чоловіча стать*), та спробу контекстного реконструювання на їх основі родової концептосфери міфологічної картини світу. Таким чином, *метою дослідження* є аналіз номінацій, маркованих чоловічим родом, та реконструкція на їх основі концептосфери чоловічого роду, характерної для сучасного британського епічного фентезі.

У дослідженні виділяються універсальні і культурно значимі ознаки маркованих концептів, виділені ознаки інтерпретуються в контексті міфологічної картини світу та характерних ознак епічного фентезі, на основі виділених концептуальних ознак реконструюється концептосфера чоловічого роду. Виділені ознакові кластери мають різну будову, але подібно до категорій, вони організовані ієрархічно в тому сенсі, що існують різні міри репрезентації ознак. Сегмент у цьому випадку розуміється як структурна складова концептосфери. Таким чином, концепти, що входять до складу концептосфери, існують не хаотично, а упорядковуються в сегменти, що дозволяє, на наш погляд, дати повніший опис об'єкту, що вивчається. Сегменти виділяються умовно і мають дифузні кордони [3: 8].

Матеріалом дослідження слугує міфопоетичний текст сучасного епічного фентезі – трилогія Дж. Толкіна *The Lord of the Rings*. У трилогії було виокремлено 670 одиниць, маркованих чоловічим родом. До них належать власне іменники на позначення осіб, іменники, що вживаються у функції

© Садовник-Чучвага Н. В., 2010

прізвиська, субстантивовані прикметники та синтаксичні конструкції з метафоричним значенням. Вони виражають концепти, на основі певних ознак об'єднані в наступні сегменти.

Найзагальнішим виявляється сегмент ВЛАСНЕ ОСОБА ЧОЛОВІЧОЇ СТАТІ, 17 номінацій якого складають 2,54% від загальної кількості одиниць. 8 лексем позначають власне чоловіка (*man, fellow, chap, mortal man, bearding* і звертання *goodman, Mr. та sir*), 9 мають також вікову ознаку: 4 позначають чоловіка похилого віку (*old man*, оркський варіант *Sharkey (sharkû), gaffer, greybeard*), 5 – молодика (*lad, boy, youth, youngster, stripling*).

Тут слід зупинитися на власне лексемі *man*, оскільки у тексті вона вживається одночасно на позначення людини як особи (особливо у множині) та власне чоловіка. Коли лексема вживається для протиставлення людей іншим расам чи істотам, то вона має значення "людина", наприклад *man or beast, no Elf or Man, neither man nor orc, of a dwarf as often as ... of a man*; таке ж значення лексема зберігає у слові *Man-kind* та фразях *living man, Mannish language, Mannish speech*. Коли ж *man* вживається зі значенням "власне особа чоловічої статі", то в тексті слово буде переважно протиставлятися іншим лексемам з певними диференційними ознаками, наприклад *every man and strong lad, whether man or woman, No living man am I! You look upon a woman!*

Марковані чоловічим родом концепти, що мають у своєму складі реляційні концептуальні ознаки кровної спорідненості або приналежності до сім'ї, об'єднані в сегмент СІМЕЙНО-РОДИННІ СТОСУНКИ. Сегмент налічує 54 номінації, що складають 8,1% всієї концептосфери, і структурується наступним чином: 5 номінацій мають значення "син" (*son, foster-son, man-child, brat, bastard*); 7 номінацій мають більш загальне значення "нащадок" (*heir, adopted heir, descendant, successor, offspring, scion, offshoot*); 3 номінації позначають онука (*grandson, great-grandson, son's son*); 3 номінації позначають батька (*father* і *dad* та *daddy* у звертанні); 4 номінації мають значення "дідусь" (*grandfather, granddad, great-grandfather, great-great-grandfather*); 8 номінацій мають більш загальне значення "предок" (*sire, sire of old, grandsire, father of fathers, long-father of old, ancestor* і суміжні з сегментом МІФІЧНА ІСТОТА (див. далі) *Elf-sire та dwarf-sire*); 6 номінацій позначають брата (*brother, twin brother, cousin, remote cousin*, субстантивовані прикметники з віковою ознакою *the junior, the elder*); 5 номінацій виражають стосунки "племінник-дядько" (*nephew, uncle, dad's cousin, father's brother* та специфічне роханське *sister-son*); 4 номінації мають загальне значення "родич" (*kinsman, dad's kinsman, father's kin, relative*); 3 номінації носять ознаки некровної спорідненості або сімейного статусу за шлюбом (*husband, father-in-law, bachelor*); 3 випадки специфічного вираження концепту (поєднання *heir and nephew*, субстантивовані прикметники *the Firstborn* та прізвисько *Fairbairn*); 3 номінації не об'єднуються в певну групу (*head of the family, founder of the family, orphan*).

Марковані концепти з домінуючою ознакою "житель, мешканець" об'єднані в сегмент ТЕРИТОРІАЛЬНА НАЛЕЖНІСТЬ. До 31 номінації (4,63%) належать як прості, так і складні лексеми (переважно з елементом *-dweller та -lander*). Сегмент структурується наступним чином: 10 номінацій мають значення "мешканець" (*inhabitant, dweller, house-dweller, hole-dweller, neighbour, countryman, villager* тощо); 6 номінацій позначають жителя певної географічної території (*seaman, wild Woodman, hillman, waterman, snowman, stranger from distant lands*); 9 номінацій позначають жителя певної адміністративної одиниці (країни, області, міста тощо) (*Buckland, Breeland, Isengard, Westfold, man of Gondor, Morgul orc*); 6 мають найширше значення і позначають сторону світу, з якої родом герой (*Southerner, Southron, Northerner, Easterling, man of the West*).

Наступні 12 номінацій об'єднані в окремий сегмент НАРОДНІСТЬ, який складає 1,79% всіх номінацій. Сюди належать створені автором назви народів (*Dunadan, Numenorean, Wos, Swerting, Rohirrim, Variag of Khand, Dunlending, Wainrider, Balchoth, Beorning, man of Eotheod, Pukel-man*).

Концепти, що мають домінуючу функціональну ознаку "сфера діяльності" були об'єднані в сегмент РІД ЗАНЯТЬ. Сегмент налічує 166 номінацій, що складають 24,78% всієї концептосфери, і є найбільшим сегментом серед досліджуваних. Сюди віднесені такі підгрупи: офіційні посади – 18 номінацій (*Post-master, Shirriff, Thain, Mayor, counselor, Lockbearer, chamberlain, Warden of Keys, ambassador, deputy* тощо); представники ремесла – 54 номінації (*smith, road-builder, roper, cartwright, graver, mason, carpenter, lampwright, woodwright, stonewright, healer, leecher* тощо); вчені – 23 номінації (*scribe, lore-master, herb-master, sage, seer, scholar, recorder, master of law, wizard's pupil, teacher, historian* тощо); охоронці та варта – 19 номінацій (*guardian, hayward, warden, gatekeeper, doorward, defender, protector* тощо); виконавці доручень та посланці – 10 номінацій (*messenger, errand-runner, errand-rider, baggage-carrier, bearer* тощо); підлеглі та слуги – 9 номінацій (*servant, slave, chattel, page, footman, serving man* тощо); розважальна діяльність (музиканти, співаки, блазні тощо) – 8 номінацій (*jester, minstrel, harper, trumpeter, beater of the drums, player upon viol and flute, singer, poet*); метафоричні номінації певної діяльності, яка характеризує позитивні якості – 11 номінацій (*lover of trees, lover of lore, sharer of secret hope, bearer of light, truth-speaker, greatheart* тощо); загальні агентивні номінації – 14 лексем (*questioner, hearer, sleeper, smoker, chooser* тощо).

Марковані чоловічим родом концепти, об'єднані в сегмент МАЙНОВІ КОНЦЕПТИ, містять реляційну концептуальну ознаку "володіння майном". В основному номінації цього сегменту відповідають поняттям "власник" та "хазяїн". Таких номінацій 15 (*possessor, master* у звертанні, *host, landlord, owner, master of the Precious* тощо), що складає 2,24% всієї концептосфери.

Соціальні марковані концепти, що містять статусно-рольові концептуальні ознаки, які є прямими показниками статусу чоловіка в суспільстві, об'єднані в сегмент СОЦІАЛЬНІ МАРКЕРИ. Основним таким маркером для трилогії виступає ВИСОКИЙ СОЦІАЛЬНИЙ СТАТУС, який об'єднує сегменти ЛІДЕРСТВО, ВЛАДА та ЗНАТЬ.

Сегмент ЛІДЕРСТВО представлений 9 номінаціями (1,34%) з елементами *leader, chief* та *head*, що містять реляційну концептуальну ознаку "керування іншими на основі першості у чомусь" (*head of the Council, chief of wizards, ruffian-leader, headman* тощо).

Марковані чоловічим родом концепти, що містять реляційну концептуальну ознаку "панування над іншими" об'єднані в сегмент ВЛАДА. Таких номінацій 18 (*high lord, lordling, Overlord, leading authority, ruler, superior, boss* тощо), що складає 2,69% всієї концептосфери.

Сегмент ЗНАТЬ налічує лише 6 номінацій (*steward, liegeland, thane, vassal, liege, usurper*), що складають 0,9% всієї концептосфери. Це пояснюється специфікою дофеодальної картини світу трилогії, коли існує успадкування королівського титулу за відсутності чітких васальних відносин.

Окремо виділяємо сегмент КОРОЛІВСЬКА ВЛАДА, оскільки король у контексті міфологічної концептуальної картини світу постає типовим героєм-воїном, харизматичним лідером, що дає йому право на виключно високий суспільний статус, важливіший за статус представників сегменту ЗНАТЬ. Серед 35 номінацій сегменту (5,22%) всі позначення власне короля містять елемент *king*, тобто на відміну від, наприклад, давньоанглійських номінацій, де домінують складні метафоричні лексичні одиниці, у тексті трилогії король називається просто королем, а його якості чи інша специфіка визначаються словосполученнями, в яких вживається лексема. Так, 2 номінації (*king* та *high king*) позначають власне короля та його високий статус. 3 номінації співвідносять короля з легендарною давниною (*king of old, king of ancient legend, heathen king*); 3 – з темними силами та темною магією (*Witch-king, King of the Dead, sorcerer-king*). 18 номінації вказують на край, країну чи місто, де владарює король (*king under the Mountain, sea-king, king from over the sea, king of Gondor and Arnor, king of the West* тощо); 2 позначають короля міфічних істот (*Elven-king, Dwarf-king*); і лише 3 номінації є метафоричними (*the crownless, the Renewer, giver of gifts*). 4 номінації позначають королівського нащадка або майбутнього правителя (*prince, heir of kings, Elven-princeling, claimant to the crown*) та 1 номінація – посаду при королі – це іменник *regent*. Сюди також можемо віднести іменник *lord* у звертанні *my lord*.

Марковані чоловічим родом концепти, об'єднані в сегмент ВОЛОДАРЮВАННЯ, містять реляційну концептуальну ознаку "підпорядкування когось чи чогось своїй волі". В основному номінації цього сегменту відповідають поняттю "володар". Таких номінацій 13, що складає 6,09% всієї концептосфери; 7 містять компонент *master* (*master of Riders, master of wisdom, master of winds, weather-master, horse-master, master of shapes and changes of hue*), 6 – компонент *lord* (*lord of wisdom, Horse-lord, Windlord, Lord of tree and glen, Ringlord, the Lord of the Ring*).

Марковані концепти, що містять концептуальні ознаки військового статусно-рольового класу, об'єднані у сегмент ВІЙСЬКОВІ КОНЦЕПТИ. Це другий за кількістю сегмент серед досліджуваних – 83 одиниці, 12,39% усіх номінацій. 42 номінації означають власне "ВОЇН" (*warrior, soldier, fighter, knight, campaigner, champion, man of/at arms*), іноді додають позначення його якостей (позитивних – *fell warrior, hero of old, victor, the praiseworthy, doer of great deeds* тощо; негативних – *conqueror, invader, destroyer, foeman* тощо) чи уточнюють його (*elf-warrior, goblin-soldier, mounted knight* тощо); 8 номінацій стосуються полону (*captor, jailor, captive, prisoner of war, hostage, fugitive, the besieged*); 21 номінація позначає військову спеціалізацію (*bowman, archer, swordsman, spearman, spy, emissary, besieger, rammer, sentinel, corsair* тощо); 12 позначають певну військову посаду (*marshal, esquire, chieftain, lieutenant, captain-general, commander, banner-bearer* тощо). Лише 1 номінація воїна вживається метафорично – *wielder of the Sword Reforged*.

Домінантною ознакою, що послужила основою виділення загального сегменту МІЖОСОБИСТИСНІ КОНЦЕПТИ, стала реляційна ознака стосунків дружби та ворожнечі. Цей сегмент структурується далі на ДРУЖНІ СТОСУНКИ та ВОРОЖІСТЬ.

Сегмент ДРУЖНІ СТОСУНКИ налічує 13 номінацій (1,94%), більшість з яких є поєднанням зі словом "друг" (*friend, companion, comrade, mate, ally, confederate, league-fellow, helper, Elf-friend, friend of Men, friend of friends* тощо).

Сегмент ВОРОЖІСТЬ має особливе значення, оскільки міфологічна концептуальна картина світу епічного фентезі відзначається наявністю концептуальних опозицій, у яких відображено специфіку взаємодії основних конституентів світу та сфери невідомого й невідомого й невідомого, наприклад, СВІЙ :: ЧУЖИЙ, СВІТЛИЙ :: ТЕМНИЙ, БЕЗПЕЧНИЙ :: НЕБЕЗПЕЧНИЙ. Саме тому цей сегмент налічує аж

65 номінацій (9,7%) і стоїть на третьому місці після сегменту роду занять та сегменту воєнних концептів. Можемо структурувати сегмент наступним чином: 5 номінації позначають ворога як суперника чи опонента, того, кому протистоїть герой (*opponent, rival, challenger, foe, enemy*); 17 номінації позначають ворогів як брехунів та зрадників (*liar, tracker, trickster, rogue, traitor, slinker, counterfeit, sneak, old noser, renegade, oathbreaker* (особливо вороже ставлення)); 16 номінації позначають ворога як злочинця та порушника закону (*trespasser, thief, horse-thief, robber, highway-robber, murderer, cutthroat, plunderer, forayer, brigand, footpad, outlaw*); 6 номінацій позначають ворога як чужинця (*outsider, strange customer, unwelcome visitor, stranger, the exile, foreigner*). Хоча кількість таких номінацій невелика, вони дуже високочастотні та часто поєднуються з різноманітними прикметниками на позначення чужинності на кшталт *outlandish*. 9 номінацій позначають ворога як частину надприродного і тому ворожого світу (*phantom, spook, monster, wood-demon, sea-monster, wight, wraith of Helm, the Silent Watcher* та роханський апелятив *dwimmerlaik*). Номінації, що позначають власне ворожих міфічних істот були об'єднані в окремий сегмент. 12 номінацій позначають Сауона як головного Ворога у контексті трилогії, вони є переважно складними метафорами (*the Enemy of old, deadly enemy, greatest foe, Dark Lord, Dark Power, Necromancer, the Unnamed, the Nameless, he whom we do not name, the one who sits in the dark tower, Captain of Despair*). Детальніше про проблему ворожості див. дослідження О. С. Колесника.

Номінації, що позначають носіїв рис та вчинків, які в суспільстві викликають не стільки відкрито вороже, скільки негативне ставлення або осуд були виокремлені в сегмент ОСУД, що налічує 62 номінації (9,25%). Зазначені риси чи вади частіше висміювалися, ніж власне засуджувалися чи провокували певні ворожі дії. Переважна більшість таких номінацій виступає образливими прізвиськами чи гнівними звертаннями. 8 номінацій мають ознаку "лінощі" (*loon, sluggard, slowcouch, truant, sleepyhead, slug, moth-gatherer*); 10 – ознаку "розумові вади" (*fool, tom-fool, dotard, madman, ninny, ninnhammer, numbskull, noodle, man of crooked mind*); 6 – ознаку "фізичні вади" (*pimple, cock-robin, lubber, stinker, dung, wretched creature*); 8 – ознаку "жебракство" (*beggar, beggar-beard, wretch, rabble, rag-tag, gangrel*); 30 позначають осіб з рисами (*niggard, recreant*) чи поведінкою, що викликає несхвалення, наприклад грубість (*brute, bully, tyrant*), зухвалість (*bounder, upstart, muck-raker, gobbler, cook-a-whoop*), втручання в чужі справи (*meddler, snuffler, busybody*) та ін. (*maggot, imp, nuisance, varmint, mischief*); 7 з них є складними метафорами (*disturber of peace, servant of the enemy, bringer of evil, corruptor of men's hearts, herald of woe*).

Основоположним фреймом творів фентезі є квест – подорож з певною метою, що слугує основною сюжетною лінією, в якій розкривається характер героя та розв'язується основний конфлікт твору. За визначенням Дж. Кемпбелла, у квесті "*a hero ventures forth from the world of common day into a region of supernatural wonder: fabulous forces are there encountered and a decisive victory is won: the hero comes back from this mysterious adventure with the power to bestow boons on his fellow man*" [4: 31]. У випадку трилогії це подорож до Рокової Гори з метою знищення артефакту, захисту світу від Володаря Темряви й перемоги над ним. Навіть герої, не втягнуті в основний квест, проводять певний період свого життя у дорозі. Сегмент ПОДРОЖ налічує 24 номінації (3,58%), всі вони мають позитивну конотацію (*traveller, wanderer, wayfarer, ranger, Strider, pilgrim, come from afar, wide-walker, passer-by, visitor, welcome guest, guide* тощо).

Специфічною рисою міфологічної концептуальної картини світу є наявність у ній концептів-міфологем, в змісті яких наявний компонент "чарівний", "незвичайний", "магічний", імперативний для міфологічної картини світу, через який вони пов'язані з усіма іншими концептуальними сферами й входять до міфологічних сценаріїв. Тому марковані концепти з ознакою "уміння використовувати магію та наводити чари" об'єднані у сегмент МАГІЯ. Однак він об'єднує всього 6 номінацій (*wizard/Istari, travelling magician, sorcerer, conjuror, Necromancer, Witch-king/lord*), що складають лише 0,9% всієї концептосфери. Це можна пояснити особливим характером толкінівської магії, яка є власне "інформаційним" впливом на існуючий світ з метою його зміни (на відміну від, наприклад, класичної магії заклять та паличок циклу Джоан Ролінг), а таке вміння було притаманне лише тим, хто був "поза" створеним світом, а не його частиною. Тобто власне "виконавців" магії не могло бути багато, тай сама назва використовувалася переважно тими, хто сам магією не володів.

Сегмент МІФІЧНА ІСТОТА постає одним із невід'ємних конституентів міфологічно орієнтованого світу. За О. С. Колесником, міфічна істота (далі – МІ) – це "істота, біовітально відмінна від людини, з частково антропоморфними рисами, незвичайними властивостями, магічними здатностями" [5: 41]. За цими ознаками виокремлено 51 марковану чоловічим родом номінацію (7,61%) – 22 лексеми позначають "добрих" МІ, 29 – ворожих чи надприродних. Серед номінацій "добрих" МІ 3 позначають хоббітів (*hobbit, gentlehobbit, Halfling/Perian*), 3 – гномів (*dwarf, dwarf-man, Naugrim*), 8 – народів ельфів (*elf, Halfelven, High-Elf, Wood-elf, Silvan-Elf, Quendi, Noldor, Sindar*), 5 – ентів (*Ent, Enting, Tree-man, Tree-herd, Huorn*), решта 3 номінації не об'єднуються (*oliphaunt, will-o'-the-wisp* та *dryad* у фразі *dishevelled dryad loveliness*). Серед номінацій ворожих МІ 6 позначають орків

(orc, half-orc, carrion-orc, uruk, snaga, gorgun), 2 – гоблінів (goblin, goblin-man), 8 – різновиди тролів (troll, Olog-hai, stone-troll, cave-troll, hill-troll, mountain-troll, snow-troll, half-troll), 4 позначають дракона (dragon, the Worm, long-worm, cold-drake), решта 9 номінацій не об'єднуються (giant, warg, Balrog, wight, Barrow-wight, Willow-man, Nazgul/Ringwraith, Wathcer in the Water та bogey у фразі old bogey-stories).

Отже, можемо окреслити концептосферу чоловічого роду світу епічного фентезі так: ЧОЛОВІК в суспільстві розглядається в своїх СІМЕЙНО-РОДИННИХ ВІДНОСИНАХ, він ідентифікується як представник певної НАРОДНОСТІ, живе на певній ТЕРИТОРІЇ, займається ПРОФЕСІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ та ВОЛОДІЄ певним майном; може виступати ЛІДЕРОМ, може мати ВЛАДУ над іншими людьми, може підкоряти людей та речі своїй волі за власним ВЕЛІННЯМ. З точки зору епіки чоловік може мати ВИСОКИЙ СОЦІАЛЬНИЙ СТАТУС, який разом з певними моральними якостями може звести його в статус КОРОЛЯ як захисника свого народу. Герой має вірних ДРУЗІВ та постійно протистоїть ВОРОЖИМ СИЛАМ як природного, так і надприродного характеру, а також втілює позитивні риси на тлі осіб з якостями, що викликають ОСУД. ВОЇНСЬКИЙ ідеал не є абсолютним, однак важливим для виконання героєм своєї місії, хоча вирішальну роль може грати не військовий лідер, а герой-учасник ПОДОРОЖІ-квесту, у якій він обов'язково стикається з МАГІЄЮ та дружніми та ворожими МІФІЧНИМИ ІСТОТАМИ як невід'ємними конституентами міфологічно орієнтованого світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондаренко О. С. Концепти "чоловік" і "жінка" в українській та англійській мовних картинах світу: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17 / Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2005. – 19 с.
2. Колесник О. С. Мовні засоби відображення міфологічної картини світу: лінгвокогнітивний аспект: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2003. – 20 с.
3. Палаева И. В. Гендерная концептосфера в картине мира среднеанглийского периода: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Дальневосточный гос. ун-т. – Владивосток, 2005. – 16 с.
4. Campbell J. The Hero with a Thousand Faces. – Novato: New World Library, 2008. – 581 p.
5. Колесник О. С. Семантика номінацій міфічної істоти в англійських і українських текстах XX-XXI ст. // Мова. Культура. Комунікація: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Чернігів, 16 травня 2008 р.). – Чернігів: Віт-сервіс, 2008. – С. 41-43.
6. Tolkien J. R. R. The Lord of the Rings Trilogy. – 640p. – www.lord-of-world.narod.ru

Матеріал надійшов до редакції 04.05. 2009 р.

Садовник-Чучвага Н. В. Реконструкция концептосферы мужского рода эпического фэнтези.

В статье исследуются номинативные единицы, вербализирующие концепт мужского рода мифологической концептуальной картины мира в мифопоэтических текстах на примере современного британского эпического фэнтези. Материалом исследования служат имена существительные, обозначающие особу, маркированные концептуальным признаком мужского рода. Выделенные номинации интерпретируются в контексте мифологической картины мира и характерных признаков эпического фэнтези.

Sadovnyk-Chuchvaha N. V. Reconstruction of the Conceptual Sphere of Masculine Gender in the Epic Fantasy.

The article investigates the language units which verbalize the concept of masculine gender in the mythological language worldview as presented in the mythopoetic texts based on modern British epic fantasy. Animate nouns marked with the conceptual feature of masculine gender comprise the material of investigation. Selected language units are interpreted in the context of the mythological language worldview and characteristic features of epic fantasy.